

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tiedonhallinnan yhteistyö ja informaatio-ohjaus

Juhta kokous 3.12.2019

Viitekehykset P4 A-ryhmän työskentelystä:
Yhteistyön rakenteiden ja toimintatapojen
kehittäminen

TP4-työryhmän tehtävä

- Laatia ehdotus toimintamalliksi ja rakenteeksi, jolla järjestetään tiedonhallintalain 7 §:ssä tarkoitettu yhteistyö
 - TihL 7 §: julkisen hallinnon tiedonhallintaa sekä tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottamista koskevan yhteistyön koordinointia varten on järjestetty valtion virastoissa ja laitoksissa toimivien viranomaisten sekä kuntien viranomaisten yhteistyötavat ja –menettelyt

→ *P4 A-ryhmän tehtävänä erityisesti yhteistyön rakenteen ja toimintamallin jäsentäminen*

Tiedonhallinnan yhteistyön järjestäminen

- Toimintaa on jatkossa tarkoitus kehittää enemmän toiminnan kehittämistä strategisesti ja ennakollisesti ohjaavaksi
- Säännöksessä ei sidottaisi sitä, miten yhteistyö järjestetään eikä myöskään sitä, voiko yhteistyöhön osallistua myös muita tahoja kuin säännöksessä nimenomaan mainitut viranomaiset, kuten Kansaneläkelaitos.
- Käytännössä toimintaa voidaan järjestää nykyisellä tavalla neuvottelukunnan tai muiden yhteistyöelimien avulla
 - säännös mahdollistaa vastaavan julkisen hallinnon tietohallinnon ohjaamista neuvoa-antavan neuvottelukunnan, työryhmän tai vastaavan yhteistyöelimen asettamisen
 - Edelleen tarkoituksenmukaista, että valtion viranomaisten ja kuntien viranomaisten sekä muiden julkisoikeudellisten yhteisöjen, kuten Kelan välinen yhteistyö on järjestetty VM:n yhteyteen
- Säännös mahdollistaa sen, että yhteistyöelimiä on useampia siten kuin asiakokonaisuuksien kannalta kulloinkin on tarpeellista

Tiedonhallinnan yhteistyön järjestäminen

Yhteistyössä:

- edistetään julkisen hallinnon toimintatapojen ja palveluiden tuotantotapojen kehittämistä tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntämällä
- seurataan:
 - julkisen hallinnon digitalisaation ja tietohallinnon yleistä kehitystä
 - julkisen hallinnon tehtäviin, palvelu- ja hallintorakenteisiin sekä tietojärjestelmiin suunniteltujen muutosten vaikutuksia tiedonhallinnan tai tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuottamisen näkökulmasta.

➔ tarkoituksena parantaa laajakantoisten uudistusten vaikutusten arviointia kaikkien julkisen hallinnon sektoreiden näkökulmasta uudistusten valmisteluvaiheessa
- käsitellään julkisen hallinnon toimintaan vaikuttavia periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia julkisen hallinnon toimintaan, tiedonhallintaan ja tietojärjestelmiin liittyviä kehittämisprojekteja, lainsäädäntöhankkeita sekä rakenteellisia uudistuksia

➔ Neuvottelukunta muodostaisi näistä käsityksen ja saattaisi se projekteista, hankkeista ja uudistuksista vastaavien tietoon
- neuvottelukunta/yhteistyöelin ei kuitenkaan antaisi julkisen hallinnon tietohallinnon suosituksia (JHS), jotka koskevat tiedonhallintaa (tiedonhallintaa koskevia suosituksia antaa jatkossa tiedonhallintalautakunta)

Valmisteluryhmälle asetetut tavoitteet

Vaikuttavuustavoite	Valmistelun toimenpide	Valmistelun tuotokset
Tiedonhallinnan yhteistyön strategisen ohjausvaikutuksen parantaminen	Uuden tiedonhallinnan ja tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tuotannon ohjauksen yhteistyön toimintamallin suunnittelu	Ehdotus tiedonhallinnan yhteistyön toimintamalista ja sen käyttöönotosta
Toiminnan tavoitteita tukevan ja vaikuttavan informaatio-ohjauskokonaisuuden muodostaminen	Toiminnan tavoitteita paremmin tukevan julkisen hallinnon yhdenmukaisen ohjauksessa käytettävän informaation valmistelu- ja hallintaprosessi	Ehdotus informaation tuotantoprosessista ja hallintarakenteesta/hallintarakenteista (roolit, tehtävät) ja niiden käyttöönotosta
Ohjausinformaation tuottamisen kustannustehokkuuden parantaminen	Seuraavien vuosien toiminnallisista tavoitteista muodostuvien suositustarpeiden suunnittelu.	Ehdotus seuraavien vuosien informaatio-ohjauksen painopistealueista

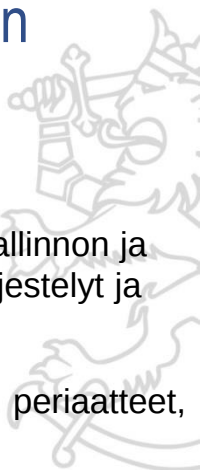
Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yhteistyön ja informaatio-ohjauksen valmisteluryhmän tehtävät

Tiedonhallinnan yhteistyö

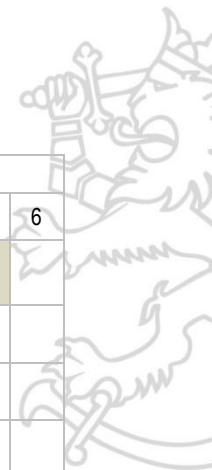
- Analysoida tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietoturvallisuuden olemassa olevat yhteistyön rakenteet ja tehtävät, yhteistyöhön osallistuvat tahot sekä rakenteiden väliset suhteet
- Laatia ehdotus toimintamalliksi ja rakenteeksi, jolla järjestetään tiedonhallintalain 7 §:ssä tarkoitettu yhteistyö
- Valmistella suunnitelman ehdotetun toimintamallin käyttöönotosta

Informaatio-ohjaus

- Analysoida olemassa olevat tiedonhallinnan, tietohallinnon ja tietoturvallisuuden ohjausinformaatiota tuottavat järjestelyt ja tehtävät sekä näiden väliset suhteet
- Valmistella ohjausinformaation jäsenitys (linjaukset, periaatteet, suositukset tms.)
- Laatia ehdotus tiedonhallinnan ohjauksessa tarvittavan informaation tuotantoprosessista ja hallintarakenteesta (tiedonhallintalautakunta, linjaukset ym.)
- Valmistella suunnitelma ehdotetun tuotantoprosessin ja hallintarakenteen käyttöönotosta
- Laatia kesällä 2019 annettavan hallitusohjelman pohjalta ehdotus seuraavan neljän vuoden aikana toteuttavan informaation painopistealueista
- Käsitellä valmisteilla olevat JHS-suositusten hankesuunnitelmat ja suositusluonnokset

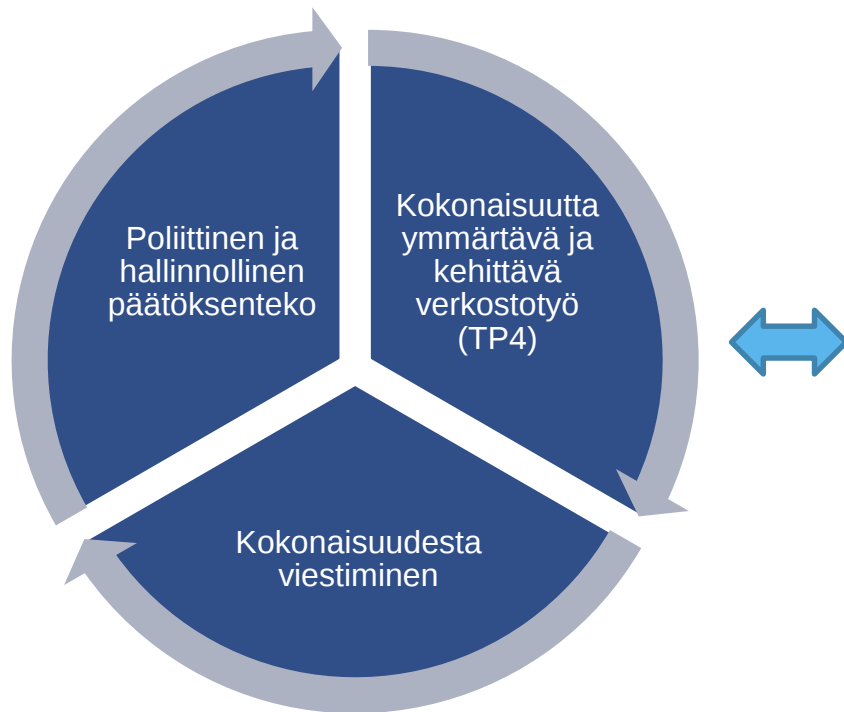
Vaiheet ja aikataulu

Nro	Tehtävä	2019												2020					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6
0	Valmistelun organisointi ja ohjaus																		
1.	Tiedonhallinnan yhteistyö																		
1.1.	Nykytilan kartoitus																		
1.2.	Uuden yhteistyön suunnittelu																		
1.3.	Uuden yhteistyön käyttöönoton suunnittelu																		
2.	Informaatio-ohjauksen suunnittelu																		
2.1.	Nykytilan kartoitus																		
2.2.	Uuden informaatio-ohjausmallin suunnittelu																		
2.3.	Uuden ohjausmallin käyttöönoton suunnittelu																		
2.4.	Painopistealueet seuraavien vuosien informaatiotarpeista																		
3.	Valmistelun päättäminen																		

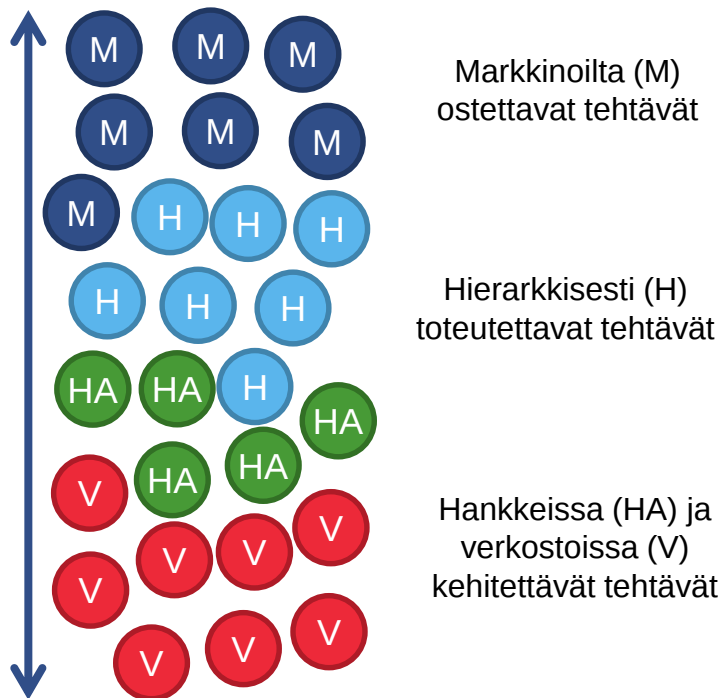
Tiedonhallinnan yhteistyökäytäntöjen kehittäminen verkostotyönä

Tiedonhallinnan yhteistyön governance-taso

Tiedonhallinnan yhteistyö käytännössä

Jäsentynyttä, rutiininomaista tiedonhallintaa

Kehittyvää, jäsentymätöntä tiedonhallintaa

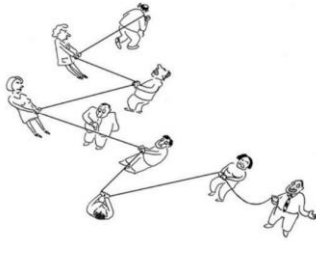
Nykytilan analyysi

Toimijoiden vuorovaikutus nykytila

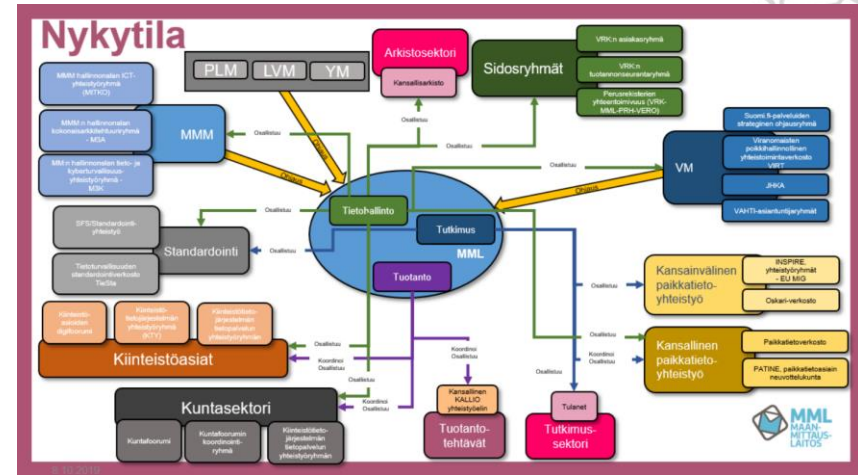
3

Kuva 1 - nykytila: Miltä yhteistyöverkoston ja informaatio-ohjauksen/vaikuttamisen kokonaisuus mielestäsi nyt näyttää? Mitkä ovat kokonaisuuden keskeiset vahvuudet ja kehittämiskohteet? Pyri piirtämään mahdollisimman selkeä kuva tästä monimutkaisesta kokonaisuudesta.

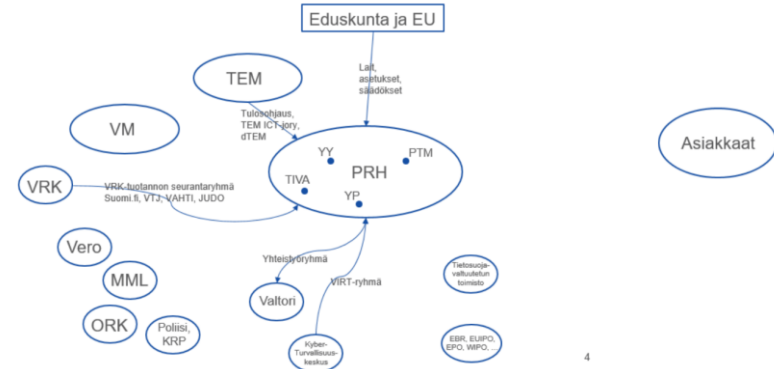

- Näkemys, että yhteistyötä pitää tehdä kunnossa
- Organisoituminen ei ole ollut este tekemiselle.
- enemmän huomiota toimintatapoihin

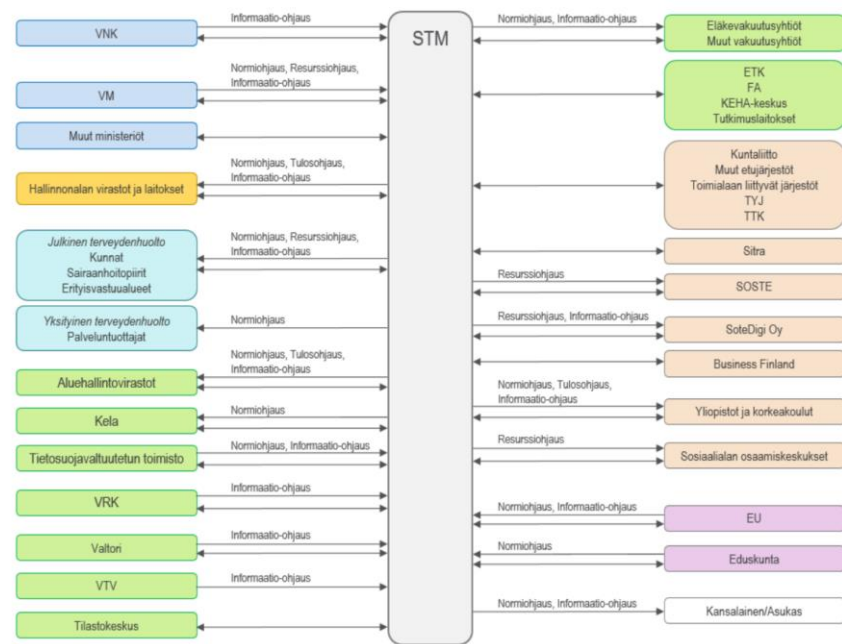
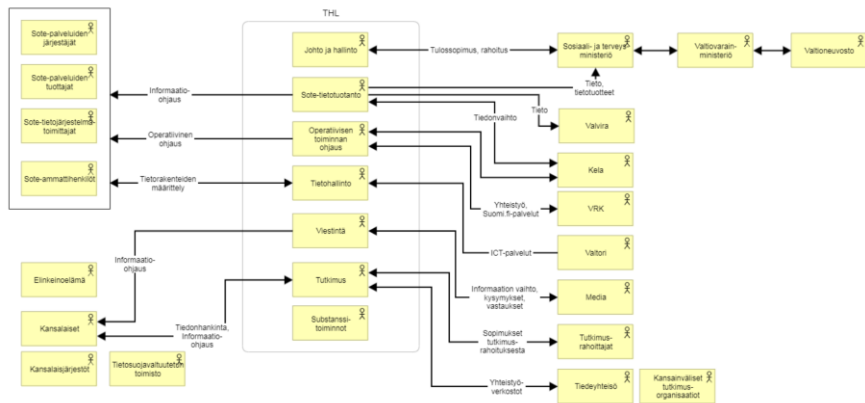
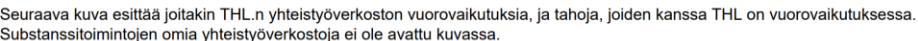
Putkiohjaus, sektoroituminen => kokonaiskuva puuttuu

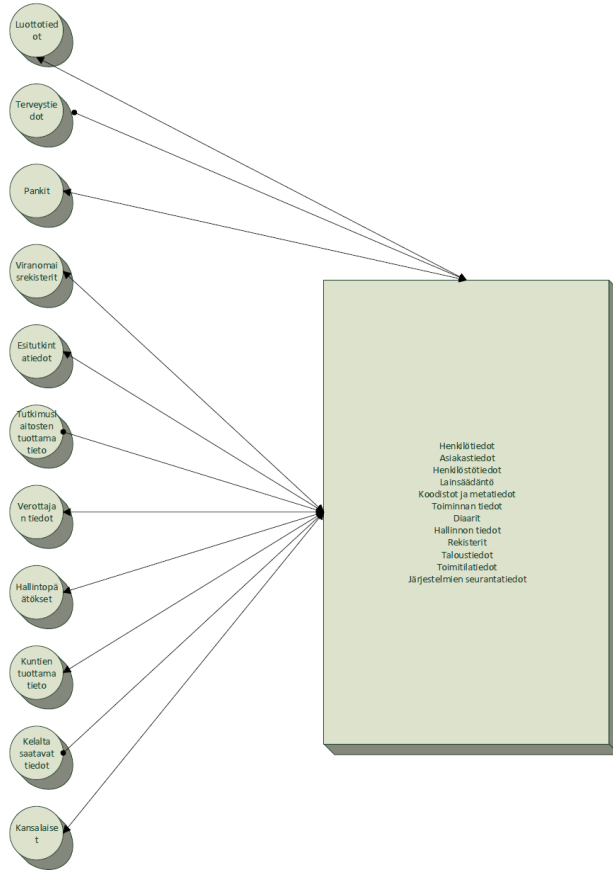
PRH:n yhteistyötahot
(ei varmasti kaikki)

4

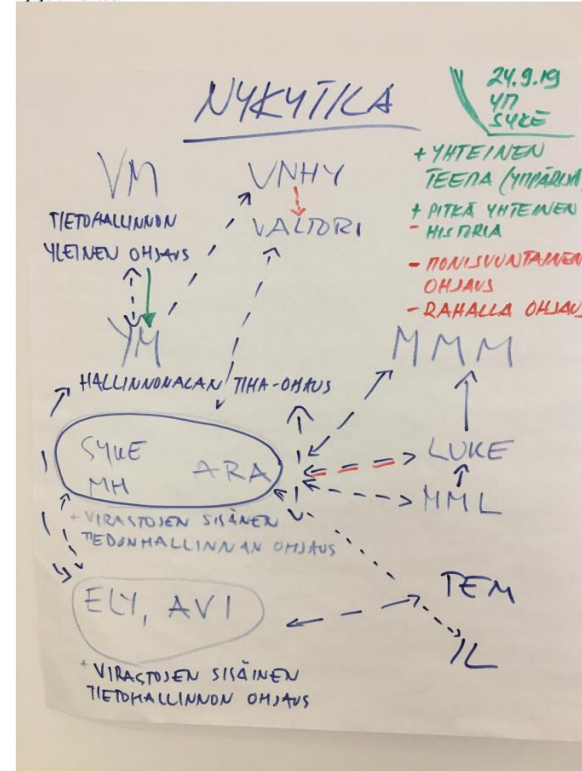

Paljon erilaisia näkemyksiä nykymallista... 3/3

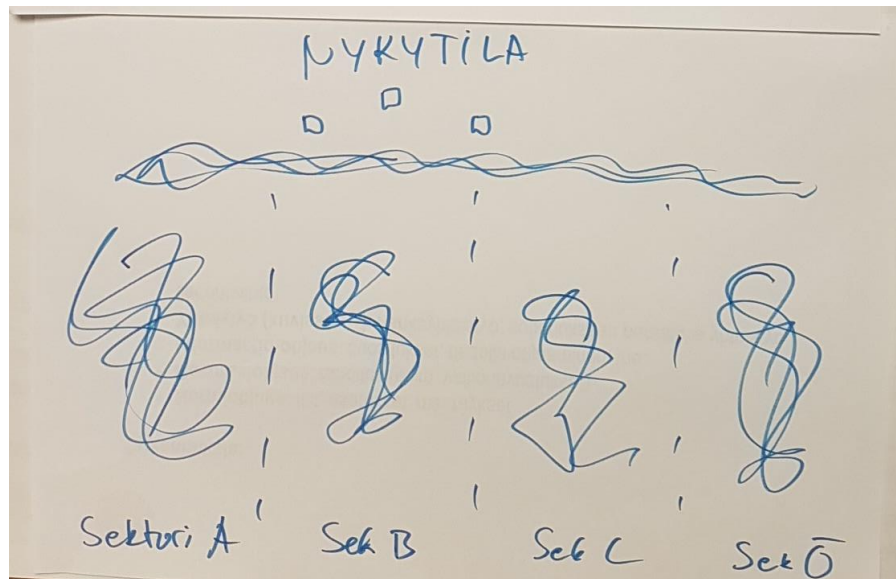

Julkisen hallinnon tiedonhallinnan yhteistyö,
Kotitehtävät 2, osa 1. TP4-kokoukseen (2.10.)
YM, SYKE, 24.9.2019

Nykytilan kuvaus

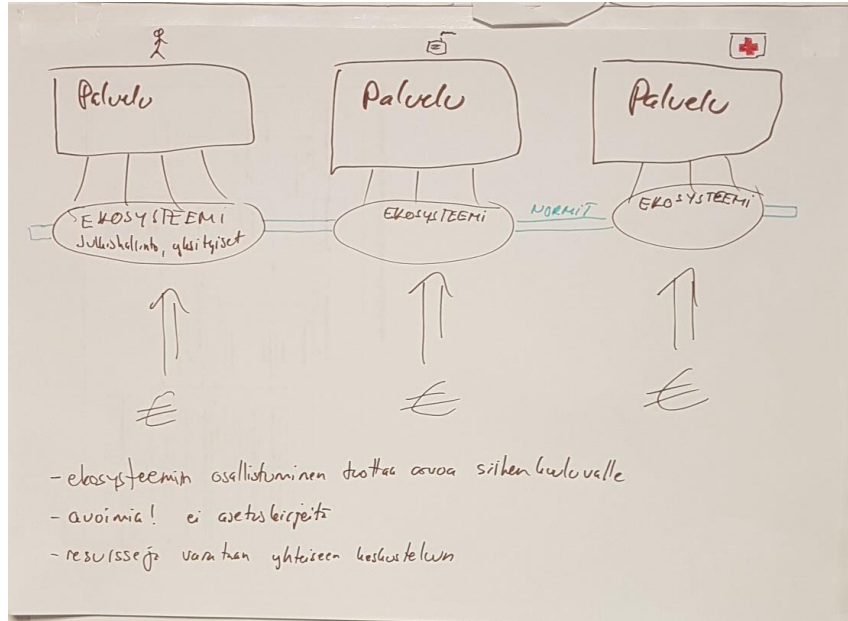
Yhteenvedo nykytilasta / Työpaja 2.10.2019

- Toimitaan silloissa > *Tarvitaan enemmän sektorirajat ylittävää yhteistyötä*
- Informaatio-ohjausta tehdään ylätasolla > *Tarvitaan vahvempi kytkös käytännön toimintaan*
- Tiedonhallintaa/informaatio-ohjausta varten perustetut yksiköt (JHKA, Juhta, jne) toimivat liian irrallaan toisistaan ja käytännön toiminnasta > *Tarvitaan parempaa yhteistyön johtamista*
- Informaatio-ohjauksen eri tasot (kansainvälinen, muut maat, EU, julkishallinto, Suomi, yksityiset, järjestöt, toimialat) toimivat liian irrallaan toisistaan > *Tarvitaan yhteistyön koordinoitua myös tasojen välillä*

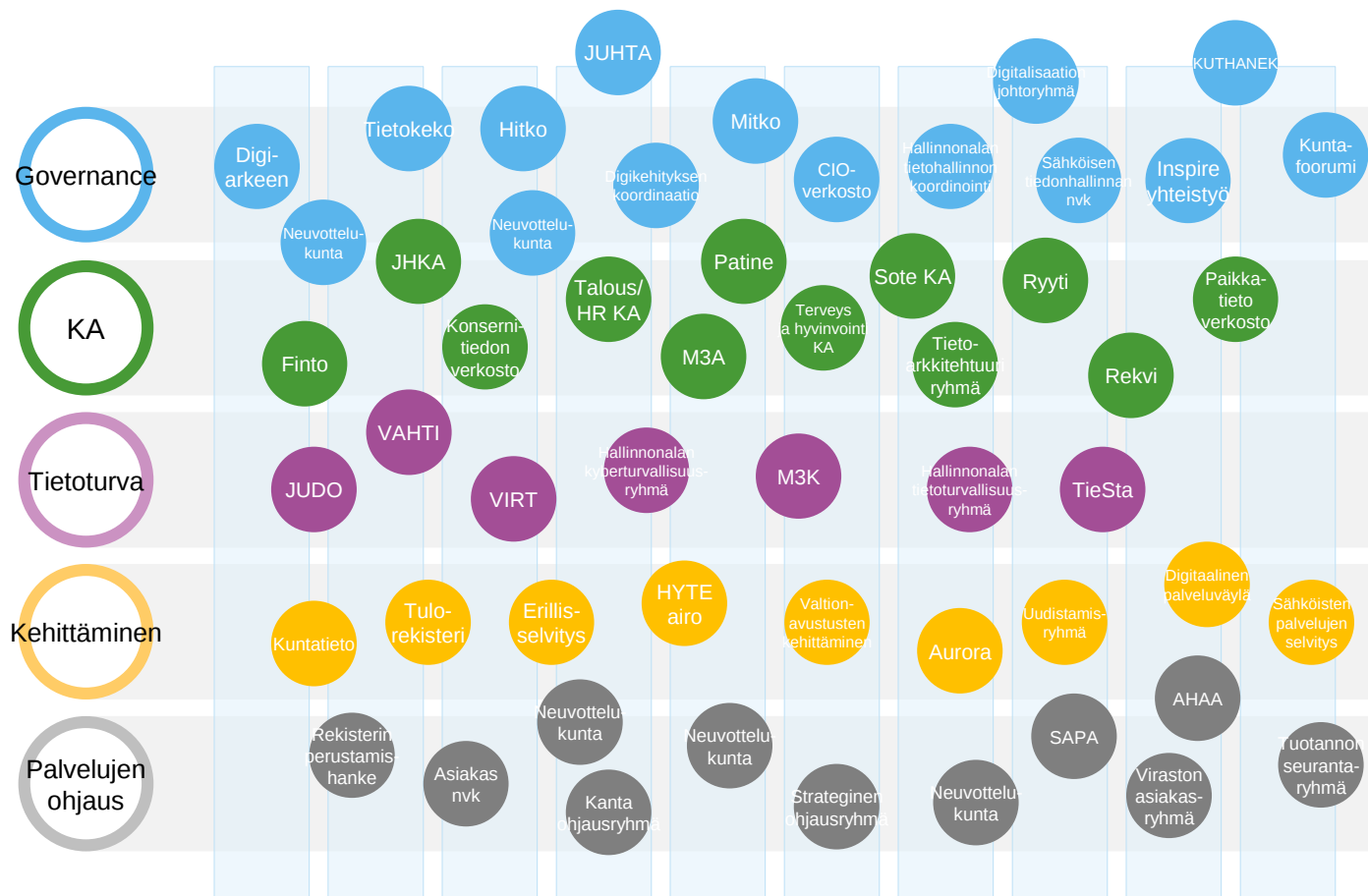

Yhteenveto tulevaisuuden pohdinnoista / Työpaja 2.10.2019

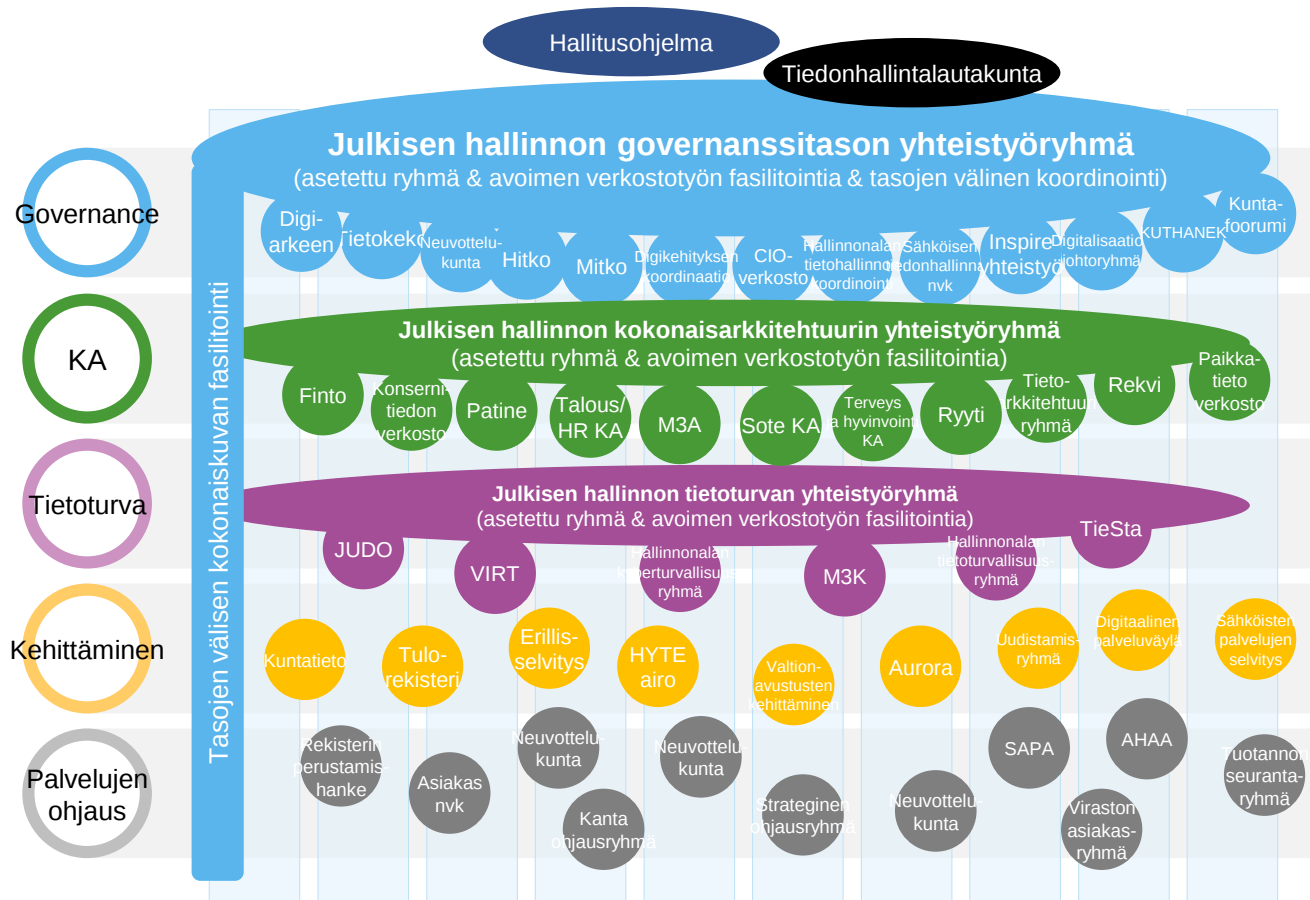
- Yhteistyön tulisi ohjautua asiakaskeskeisesti ja palvelukokonaisuuksittain
- Palveluyhteistyön lisäksi huomioitava: tietoaalueet, tietoyhteistyö, prosessiyhteistyö, teknologiyhteistyö jne
- Palveluiden tuottaminen edellyttää "ekosysteemejä" tai "asiakeskeisiä verkostoja", jotka yhdistävät avoimesti ja luontevalla tavalla julkishallinnon ja yksityisen sektorin toimijat
- Ekosysteemin toimintaa ohjaa yhteinen arvontuotto (euroissa ja palveluiden hyödyissä niin asiakkaille kuin systeemiin osallistuville toimijoille)
- Osallistuminen ekosysteemeihin on avointa (ei asetuskirjeitä) ja rakenteiden oltava joustavia
- Ekosysteemien yhteistoimintaa on mahdollistettava, johdettava ja ohjattava verkostomaisesti
- Johtamiseen varattava resurssit: yhteiseen keskusteluun, yhteisiin hankkeisiin, yhteistyöalustan rakentamiseen, koordinointiin ja fasilitointiin, yhteistyökyvyn parantamiseen jne.

Yhteenvedo tilanteesta: paljon yhteistyöryhmiä, vähän kokonaiskoordinointia

Ehdotuksia yhteistyön rakenteesta,
tehtävistä ja toimintatavoista jatkossa

Yhteistyön rakenne: lisää koordinoitua tasojen välillä

Juhta, JHKA, Vahti:
näiden tilalle uusi tai
uudet yhteistyöryhmät?

Yhteistyön/yhteistyöryhmän tavoitteet, tehtävät ja toimintatavat

Yhteistyön tavoite ja rooli

Tavoitteena on yhteistyön ja yhteentoimivuuden kehittäminen:

- Avoimuuden edistäminen yhteistyössä (ottaen erikseen huomioon sisäistä turvallisuutta koskevat asiat, jotka eivät voi olla avoimia)
- Yhteentoimivuuden varmistaminen tuottamalla tai valmistelemalla linjauksia ja ratkaisuja
- Yhteenvoimivuuteen liittyvien tarpeiden kokoaminen toimijoilta
- Yhteentoimivuuteen liittyvien ehdotusten, linjausten ja päätösten valmistelu
- Linjausten valmisteleminen/tekeminen tietoaalueittain tuotettavista yhteisistä tiedonhallinnan palveluista
 - Antaa toimeksi tietoaalueille toteuttaa yhteistä palvelutuotantoa (?)
- Seuraa yhteistoimivuuden tilannetta

Yhteistyön tuotokset

Työskentelyn perusta ja keskeinen tuotos on yhteinen **tilannekuva/kokonaisuuskuva** ja yhteinen **visio/tavoitetila**, jonka perusteella jokainen tehdä päätöksiä ja toimia yhteiseen suuntaan

- Rakennetaan huomioiden seuranta, ennakoiti ja tulevan visiointi (painopiste ennakkoinnissa ja valmistelutyössä, ei seurannassa)
- Muodostetaan lähtien asiakkaiden tarpeista ja palveluekosysteemien muodostamista kokonaisuuksista
- Muodostetaan lähtien myös toimijoiden (valtio, virastot, kunnat) lakisääteisistä tehtävistä ja toiminnallisista tarpeista
- Kytetään poliittiseen päätöksentekoon ja hallitusohjelman muodostamiseen.
 - Esim. tietopolitiikka

Yhteistyön välineet ja toimintatavat

Yhteistyön vahvistaminen toiminnan suunnittelu- ja toteutusprosessin eri vaiheissa

- Jatkuva yhteinen visio- ja tavoitesuunnitteluprosessi, jossa muodostetaan yhteisiä painotuksia
- Vuosikellon hahmottaminen yhdessä (hallitusohjelman, tts, toimialojen ja yhteistyöryhmien vuosikellojen yhteensovittaminen)
- Hankeideoiden jakaminen ja kokoaminen
- Hankkeiden ja kehittämisohjelmien kokonaisuohjaus fasilitoidusti
- Vaikka jokainen vastaakin omasta kehittämistyöstään, hankkeiden kokonaisuohjaukseen osallistuminen voisi olla edellytys hankerahoituksen saamiselle
- Hankkeiden ja kehittyvän palvelutoiminnan kustannusvaikutusten ennakoiti ja seuranta yhdessä
- Vaikuttavuuden arvioinnin perusteiden tuottaminen

Toiminta on siiloja purkavaa

- Toimialojen ja virastojen välisen yhteistyön rakentaminen tietoaalueiden, ilmiöiden, palveluekosysteemien ja asiakastarpeiden mukaisesti.
- Tehtävänä tuoda kaikkien toimijoiden näkökulmat yhteen varmistaen, että mukana yhteistyössä ovat valtionhallinnon toimijat, kunnat ja aluetoimijat sekä julkinen hallinto kokonaisuutena
- Eri tasoilla (GOV, KA, kehittäminen, palvelutoiminta) toimivien asetettujen yhteistyöryhmien keskinäisen yhteistyön vahvistaminen (toiminnan kerroksellisuus)
- Valmistelutyö tietoaalueiden, ilmiöiden, palveluekosysteemien ja asiakastarpeiden mukaisissa asiantuntijaryhmissä
- Valmistelutyön tuotokset viedään kokoavaan käsittelyyn
- Osallistuu hallitusohjelman valmisteluun ja toteutukseen jatkuvasti

Yhteistyön koordinoiti, arviointi ja kehittäminen

- Työskentelyllä on koordinoija
- Työskentelyllä on selkeä vuosikello ja ennakoitu aikataulutus
- Fasilitoidaan keskusteluja ja työpajoja
- Organisoidaan osaamispartiot tukemaan päätöksentekoa ja palveluntuotantoa
- Yhteistyön/yhteistyöryhmän toimivuutta ja vaikuttavuutta arvioidaan ja uudistetaan jatkuvasti

Toiminta varmistaa osaamisen kehittymisen: osaamispartiot, komiteat, verkostot

- Palveluntuotantoon ja kehittämistyöhön liittyvän substanssiosaamisen levittäminen (esim. jalkautuvien osaamispartioiden organisoiti)
- Poliittisen päätöksenteon ja virastojen suunnittelutyön yhteisen kokonaiskuvan rakentaminen (esim. fasilitoitu komiteatyöskentely tai dialoginen neuvottelukunta)
- Mahdollistaa verkostoitumisen ja oppimisympäristöt, jotka ovat avoimia kaikille toimijoille (ml. yritykset, asiakkaat, yhteistyökumppanit)

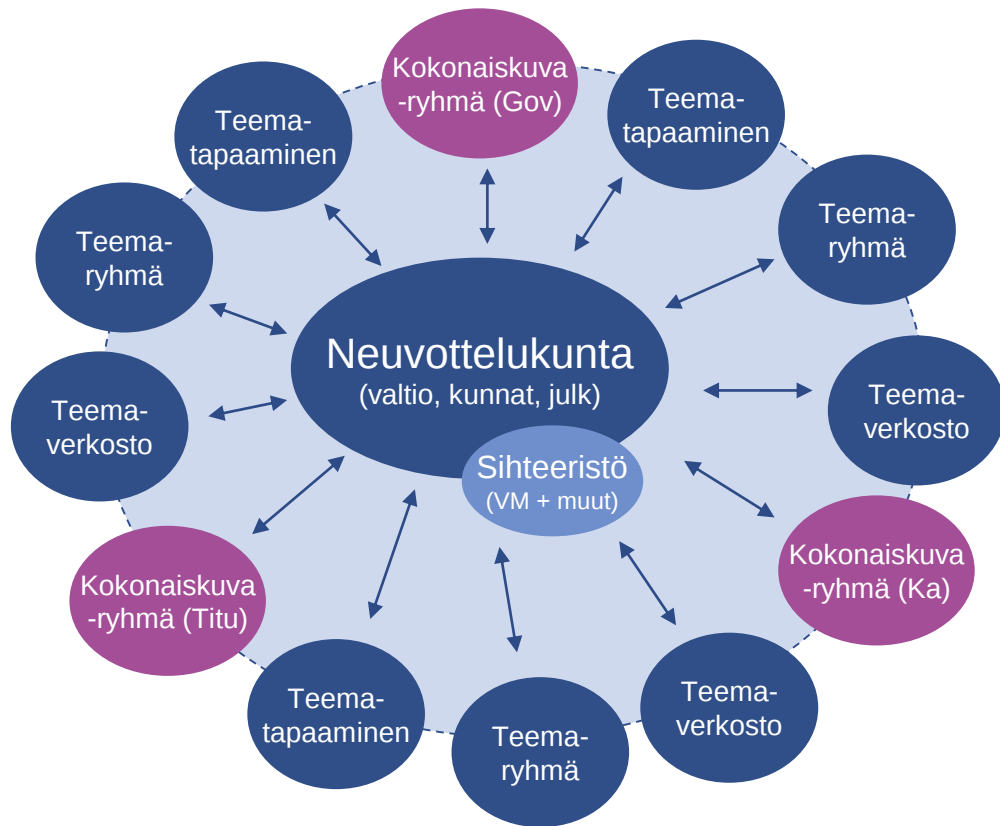
Ratkaistavia erityiskysymyksiä

- Tarvitaan avointa yhteistyötä ja tiedonvaihtoa – mutta toiminnassa huomioitava myös turvallisuuteen liittyvä toiminta, joka ei voi olla kaikilta osin avointa
- Onko yksi vai useampi yhteistyöryhmä?
 - Tavoitteena toiminnan selkeys, mutta kaikkea ei voi selkiyttää toiminnan kompleksisuudesta johtuen
 - Ryhmillä oltava riittävä mandaatti ja toimintamahdollisuudet (osallistujajoukon vahvuus, kattavuus)
- Yhteistyötä ei pidä rajata vain tiettyyn hallinnonalaan. Pyritään kohti kokonaisvaltaista yhteistyötä huomioiden:
 - Valtionhallinnon sisäinen yhteistyö
 - Valtionhallinnon ja kuntien välinen yhteistyö
 - Julkinen hallinto laajemmin
 - Ministeriöt – virastot

Malleja ja kysymyksiä yhteistyön
rakenteesta, tehtävistä ja toimintatavoista

Yhteistyöryhmä: toimisiko esimerkiksi näin?

Neuvottelukunta:

- Asetettu: mukana valtio, kuntasektori, julkinen hallinto
- Tehtävänä koordinoida kokonaiskuvan muodostumista (Gov, Titu, KA) sekä muut asetetut tehtävät
- Järjestää ja fasilitoi tarpeen mukaisia teemaryhmiä, tapaamisia ja verkostoja

Sihteeristö:

- Asetettu: VM vastaa ja toteuttaa yhteistyössä muiden kanssa
- Tukee neuvottelukunnan työtä

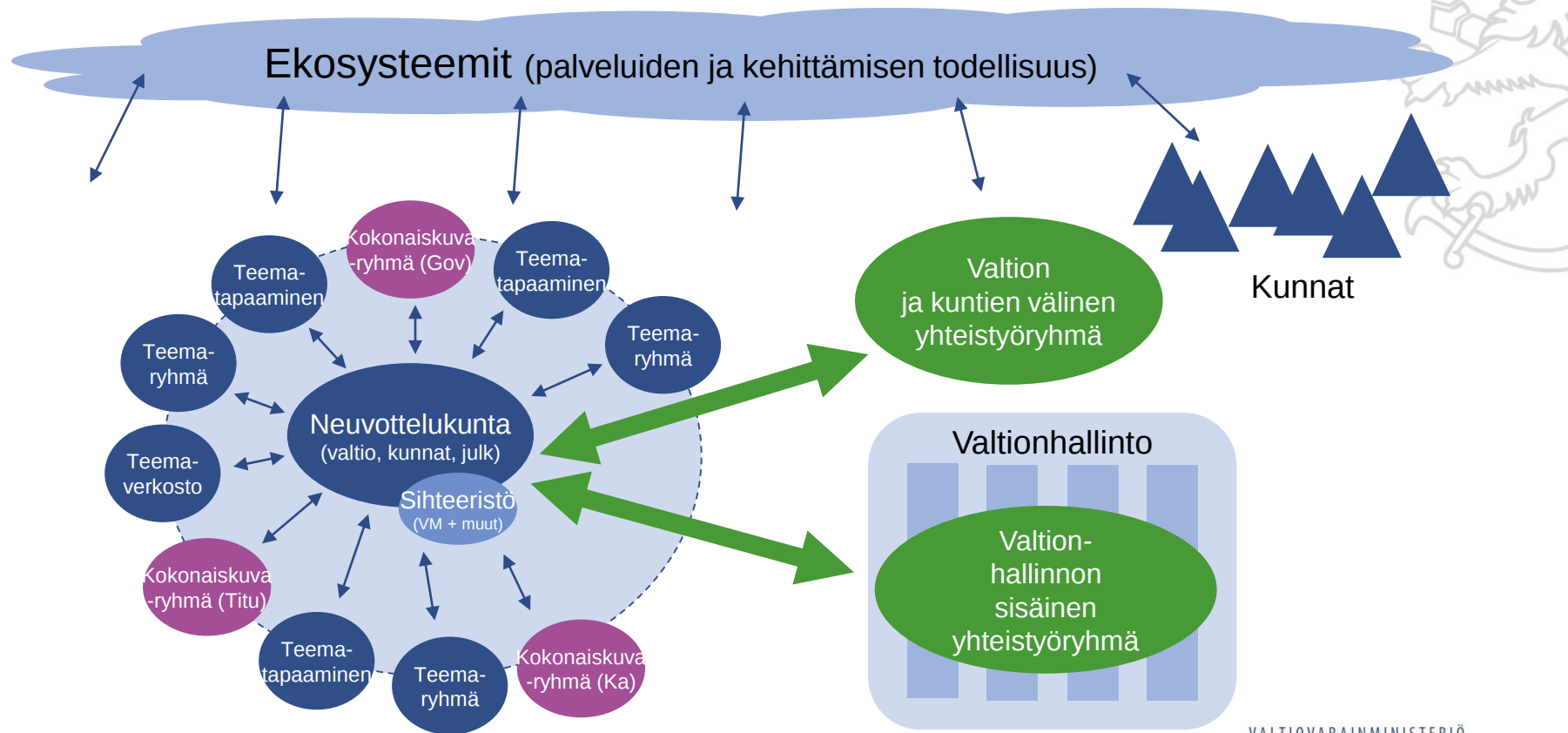
Kokonaiskuvaryhmät (Gov, Titu, Ka)

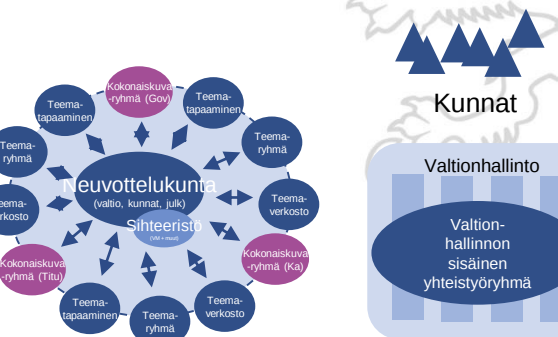
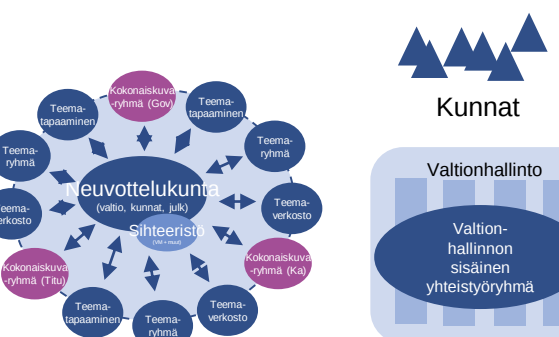
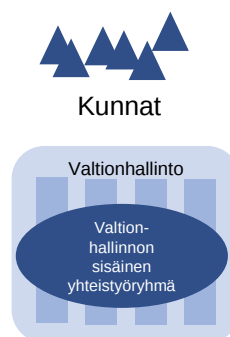
- Avoimesti toimivia kutsuttuja työryhmiä
- Tuottavat jatkuvasti tarpeenmukaista kokonaiskuvaa

Teemaryhmät, -tapaamiset ja -verkostot

- Tarpeen mukaan kutsuttuja ja/tai avoimesti toimivia verkostomaisia ryhmiä

Tarvitaanko lisäksi valtion sisäinen yhteistyöryhmä sekä valtion ja kuntien välinen yhteistyöryhmä?

Aika